

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

**A háztartások megtakarításai és befektetési
lehetőségeinek vizsgálata Magyarországon**

Konzulens

Vanó Péter

Mesteroktató

Készítette

Pap Mónika

Pénzügy és számvitel

nappali tagozat

2023

Szakdolgozatomban a háztartások által elérhető megtakarítási és befektetési lehetőségeket fogom feltárni, továbbá azt, hogy e döntések során milyen belső és külső tényezők befolyásolhatják végső választásukat.

A megtakarítások számottevően fontosak a társadalomban élő egyének számára, hiszen a tartalékok anyagi biztonságot nyújtanak a számukra. A jelenlegi világban zajló események és az esetleges gazdasági recesszió fenyegetettsége miatt, komoly anyagi nehézségekkel szembesülhetnek azok az egyének, akik nem rendelkeznek megtakarítással.

A téma fontosságát kiemelten jelzi a mostani nyugdíjrendszer felépítése, amely miatt a jelenlegi korosztálynak kulcskérdésnek kell lennie, hogy a jövőben hogyan lesznek képesek boldogulni, a folyamatosan elöregedő társadalom miatt.

Emellett, a lakosságnak a szerepe nem elhanyagolható a gazdasági stabilitás és a fejlődés tekintetében, hiszen ha befektetésre kerülnek pénzügyi összegeik, az által a vállalkozásoknak és az államnak segítik elő a hosszú távú tervezést, és az esetleges beruházásaiknak finanszírozását.

A különböző pénzügyi lehetőségek folyamatosan bővülnek, egyre több új termék jelenik meg a piacon, a dolgozat első részében ezekből a termékekből a legismertebb lehetőségeket kívánom bemutatni, kiegészítve egy olyan újszerű befektetési lehetőséggel, mint a kriptoeszközök. A kockázat és a hozam összefüggéseire is ki fogok térni, amelyen belül megvizsgálom, hogy milyen kockázati tényezőkkel kell szembenézniük a befektetőknek.

Ezt követően szeretném feltárni azokat a tényezőket, amelyek hatással vannak a társadalomban élő egyének pénzügyi döntéseikre. A különféle életciklusok releváns szerepet töltenek be a megtakarítások alakulását illetően. Az egyéneknek az idő előrehaladtával folyamatosan változnak az igényeik és jövedelmi helyzetük, így változik a megtakarítási képességük.

A pénzügyi kultúra alakulása is fontos szempont, hiszen ez magába foglalja az egyének gondolkodásmódját pénzügyi döntéseik során, azaz a pénzügyi ismereteiket, készségeiket, valamint pénzügyi szokásaikat és viselkedésüket.

A gazdaságban zajló változások is jelentős hatással rendelkeznek, ezen a témában belül, hiszen egy stabil és folyamatosan növekvő gazdasági környezet pozitív hatással van a részvények és más befektetési eszközök árfolyamainak alakulására. A kormányzati döntések, az adórendszer, a jövedelmi helyzet, az infláció és a GDP alakulása szorosan kapcsolódnak a befektetésekhez és a megtakarításokhoz.

Szakdolgozatom középpontjában elsődlegesen, tehát az szerepel, hogy megismerjem jellemzően milyen eszközöket használnak az egyének és, hogy milyen körülmények, meghatározóak a megtakarítások tekintetében.

Hipotéziseim a következők:

- 1) Az életkor előrehaladtával folyamatosan csökken a kockázatvállalási hajlandóság.
- 2) Az elmúlt időszak hatására az egyéneknek a megtakarításaiknak összege csökkent.
- 3) A pénzügyi műveltség tekintetében jobb eredményeket érnek el a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők.

Célom tehát annak kiderítése, hogy az állításaimnak mennyi lehet a valóság tartalma. A hipotéziseim elvetéséhez vagy igazolásához adatokat fogok gyűjteni. Primer kutatással fogom a szükséges információkat megszerezni, amely során standard kérdőívet fogok alkalmazni.

A Szakdolgozatomnak az első részében, tisztázom, hogy mi a különbség a befektetések és a megtakarítások között, ezt követően ismerttettem a leggyakrabban használt befektetési és megtakarítási formákat, majd megvizsgálom, hogy ezekre milyen jellegű kockázatok vonatkozhatnak. A kockázatok csökkentésére szolgáló lehetőségekről, továbbá a befektetőknek védelmet nyújtó biztosításokról is szót fogok ejteni. Ezek után tanulmányozom az ezekre ható tényezőket, ezen belül a demográfiai jellemzőket, a pénzügyi műveltséget, a jelenlegi gazdasági környezetet, mint az infláció és az alapkamat alakulását, ezen felül pedig, a GDP alakulására és a jövedelemeloszlására is ki fogok térni.

A dolgozatomnak második felében a kutatásomból szerzett ismereteket és adatokat fogom kiértékelni, megvizsgálva azt, hogy a hipotéziseim mennyire voltak helytállóak. A dolgozatom legvégén végül az elemzéseimből szerzett információk alapján részletezem megállapításaimat és következtetéseimet, és javaslatot teszek az eredmények alakulásától függően.

A lakossági megtakarításoknak és befektetéseknek jelentős szerepük van a gazdaság eredményes működésében. Hosszú távon szerepe nem csak az egyének életében fontos, hiszen a befektetések lehetővé teszik a vállalkozások számára, hogy tevékenységük tervezhetőbbé és biztonságosabbá váljon, az államnak pedig megfelelő forrásokat képesek biztosítani a fejlesztések, és a hosszú távú stratégiák megvalósításához. A megtakarítások tehát nem csak a lakosság számára fontosak, hiszen a gazdaság fejlődését is elősegíti.

Dolgozatomban megállapítottam, hogy a fiatalnak tekinthető korosztály, nem gondolkozik annyira előre, hogy megtervezze nyugdíjas éveiket, így nem is veszik igénybe ezeket a

szolgáltatásokat, ha esetleg befektetésre kerül a sor, sokkal szívesebben választják azokat a lehetőségeket, amelyeknek rövid időn belül lesznek eredményei. Ebből következik az, hogy nincs az egyénekben kialakulva az a portfólió szemlélet, hogy ne csak a rövid távú, hanem a hosszú távú céljaikra is képesek legyenek összpontosítani.

A vizsgálatomból az is kiderült, hogy az iskolai végzettség és a pénzügyi ismeretek között van kapcsolat, az ilyen jellegű kérdések esetén, ugyanis azok jobban teljesítettek, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeztek. Az oktatásban, így kiemelten fontosnak gondolnám, hogy az ilyen témával foglalkozó órák bevezetésre kerüljenek, ezzel elősegítve az egyének helyes pénzügyi döntéseiknek meghozatalát és a hosszú távú tervezést, ide kiemelten értve a nyugdíjcélú megtakarítások fontosságát. A szekunder adatok alapján, ugyanis világosan látható, hogy a jelenlegi generációnak fel kell készülnie arra, hogy az állam nem lesz már képes biztosítani a megélhetésüket idősebb korukban. Az oktatásban az ilyen jellegű órák, azt gondolom azt is elősegítenék, hogy kevesebb olyan egyén legyen a társadalomban, aki nem képes tartalékokat képezni.

Az adórendszerrel kapcsolatos hatások elemzése során, arra a következtetésre jutottam, hogy az egyének nagyrésze nem érzi azt igazságosnak, a többségük, ugyanis úgy vélte, hogy a nagyobb jövedelemmel rendelkezőknek több adót kellene fizetniük. Az ilyen jellegű beavatkozás, viszont úgy gondolom, hogy a jobb anyagi körülményekkel rendelkezőkkel szemben lenne igazságtalan. Az adórendszer szempontjából a regresszív jellege az Szja adónak, könnyebbé teszi az adminisztrációt, egyszerűbb és átláthatóbb adózási rendszert tesz lehetővé, továbbá az esetleges adócsalásokat is képes visszaszorítani. Így javaslatom ezzel kapcsolatban az volt, hogy a 2010 előtti minimálbérre vonatkozó adómentesség kerüljön visszaállításra. A másik jelentős állami bevételt biztosító ÁFA esetén, az alapvető élelmiszerek adótartalmának csökkentése, attól függetlenül, hogy ez a kínálati oldalon áremelkedéssel járna együtt, elősegíthetné a rosszabb körülmények között élőket, úgy, hogy a piaci változásokhoz képesek legyenek alkalmazkodni, szemben a meghatározott árszínvonalon tartott termékekkel. Az átlag alatti keresők számára a munkaerő piaci-, és a képzési támogatásokkal lehetőségük lenne javítani életkörülményeiken, ez által pedig nagyobb értéket tudnának teremteni a gazdaság számára.

A hipotéziseim vizsgálata során, kijelenthetővé vált, hogy a jelenlegi gazdasági környezet valóban csökkentette az egyének megtakarításának összegét, viszont másik hipotézisemet kénytelen voltam elvetni. A kapott eredményekből, ugyanis nem volt egyértelműen

kijelenthető, hogy a kockázatvállalási hajlandóság és az életkor ellentétes kapcsolatban állna egymással, így ennek bizonyításához, további kutatásokra lenne szükség.

A szakdolgozatom első részében meghatároztam a legismertebb megtakarítási és befektetési formákat, azok legfontosabb tulajdonságait, ezt követően áttekintettem azokat a tényezőket, amelyek befolyásolhatják az egyének pénzügyi döntéseit, majd a gyűjtött adatok alapján kutatást végeztem a témával kapcsolatban.

Végül fontosnak tartom megjegyezni utolsó gondolatként, hogy az anyagi helyzet állandóan változik és az élet minden területén lényeges a folyamatos tanulás és alkalmazkodás. Az időben elkezdett megtakarítások és befektetések hosszú távon óriási előnyöket jelentenek, így mindenképp érdemes a lehető leghamarabb elkezdni életünkben a pénzügyi tervezést.